

dannede: Almannagjaa og Ravnegjaa, som mod Vest og Øst begrændse Thingsletten i omtrent en Mils Afstand, og hvis lodrette Ydervægge — henholdsvis den vestlige og østlige — rage højt op over deres indre Rand; endelig har Øxaraa, der kommer fra de vestlige Fjælde, fundet Vej ned i Almannagjaa og derfra ud paa det sjunkne Hraun; men gjennem Revner i og under dette strømmer endnu Vandet fra Skjaldbreids Kilder ud i Thingvold-Søen. Digteren kommer ridende nordfra, vesten om Skjaldbreid, ned paa Thingvoldene og synger:

•Du, som hist dit Hoved dølger,
Højfjeld stolt, i Sneens Skaut,*)
Du har Hraunets blaagraa Bølger
bredt ud over Sletten højt.
Her for længst har Luer vreddt
lukket over Dalens Favn —
Rædsels-Skjold, det bule-brede,
blev med Skjel dit prude Navn.

Trygt paa Vej min Traver bær mig,
træder stærket Flamme-Sund —
naar i Tiden har mon her sig
Hraunet veltet frem af Grund?
Intet Dyr paa Islands Heder
aanded da og Livet nød,
Mand ej saae det Muld, som breder
mærkt sig under slukte Glød.

Jöklen bæved, buldred Luen,
Brag i Landets Rødder klang,
som om brat fra Himmelbuen
brast hver Stjerne klar og sprang.
Ret som Myg i Varmen vrimle,
hvirvled Gnister tæt omkring;
Skymulm dulgte Dalens Himle,
droned Gabets Flammespring.

Flammen gnyer med gulrød Vove,
graablaa driver Røg om Land;
under skride Krat og Skove,
Skræntens Røn staaer højt i Brand.
Flux af Gru hvert Blomster blegner,
bejer sig mod Roden træ; —
henad Jord dets Hoved segner —
Himlens Drot kun skued det.

Alle Vande smaa, som hvide,
viltre nys i Dalen sprang,
nu i skumle Huler skride,
skjælve gjennem stendækt Gang;
did, hvor Ildens Strømme standsed,
stunde de for tyst at de,
hvor sit Bækken, bjergomkranset,
breder Islands største Se.

Hraunet spænder bredt sin Bue,
blunder Landet træet i Ro;
stille Nattens Stjerner lue,
straale koldt paa Høj og Mo.
Se, der brast omsider Hraunet,
sank og fyldte tomme Hvalv;
vidt mod Himlens Hal klang Dronet
hult igjen og Jorden skjælv.

Saa i Storm og Strid fra Grunden
steg, mit Folk, din Helligdom;
kuet ligger lænkebunden
Landeskrek til Verdens Dom.
Grønt, hvor forud Gløden hærged,
Græsset trives Aar for Aar,
støt, fra Søen strakt til Bjerget,
straaler Volden; fast den staaer.

Hvo har mon i Tidens Morgen
mægtet her slig vældig Daad?
Bygt af hærde Brand er Borgen,
Bjerghal prud til Frimønds Raad.
Herrens Haand det Værn har dannet —
husk det, Barn! den Haand er stærk:
Gud og Ilden, intet Andet
evned sligt et Underværk.

Østerpaa sig Hamre have
højt op over Ravnegjaa;
end i Vest mer vældig stræve
Væggens Tinder mod det Blaa.
Grant jeg seer, hvi Geitsko**) vilde
gjemme her det dyre Thing:
endnu trindtom, stor og stille,
staaer den vide Fjeldering.

*) •Skaut», udt. »Skejt», er et toppet, hvidt Hovedtej.
**) Grim Geitsko var, som bekendt, den Mand, som, efter at have undersøgt Island, valgte Øxaraa-Sletten til Plads for det af Ulfjot foreslaaede Fællesting (928).

(Sluttes.)

Carl Lunds Fabriker.

Naar man kaster Blikket paa Billederne, der vise Carl Lunds Fabriker i Kjøbenhavn og Malmø, faaer man strax Indtrykket af at staa overfor en endog overraskende stor Virksomhed, og mange Læsere, der huske Udstillingen i Kjøbenhavn 1872, ville maaske med Forundring udbryde: Hvor er det muligt, hvor kan en Blikvarefabrik, der ikke kjendtes dengang, i saa faa Aar have svunget sig op til en saadan Størrelse? Naturligvis skyldes det Ejerens dygtige og energiske Arbejde, men til nærmere Forklaring skal her eksempelvis henvises til den bestandig voxende Mængde Petroleums-Kogeapparater, der bruges i vore Kjøkkener, og til de Daaser — de maa aarligt regnes i Hundrædetusinder — hvori dansk Smør pakkes og sendes ud i Verden, navnlig til England. Begge disse Artikler udgaa i store Masser fra de her omhandlede Fabriker, selvfølgelig sammen med en stor Mængde andre Gjenstande, og hvor unge Carl Lunds Fabriker end ere, kunne de alt med Tilfredshed se tilbage paa en betydningsfuld Virksomhed, der sikkert stadig vil voxe.

Den Mand, der nu er Direktør paa Raavad, Hr. P. C. Elfstrøm, begyndte for en Del Aar tilbage en lille Forretning med Blikarbejde, navnlig Kul- og Brændekasser, i Adelgade, flyttede den derfra til Kattesundet, og her naaede han i 1871 en Omsætning af henved 40,000 Kr. Der var Væxt i Forretningen, Elfstrøm trængte til merkantil Medhjælp, og i 1872 blev den 26aarige Carl Lund, der hidtil havde arbejdet hos Isenkræmmer J. C. Farrer i Nygade, engageret som Forretningsfører, idet han samtidig med et ringe Indskud blev partiel Deltager i Virksomheden. Han flyttede med dens Kontor og Lager til Tordenskjoldsgade, medens Elfstrøm byggede en Værkstedbygning paa Bernstorfsvej, hvor Alt Aaret efter paany samlede. Arbejderforholdene i disse Aar vare imidlertid alt Andet end rolige, Elfstrøm ønskede at trække sig tilbage, og den 1. November 1874 overtog Carl Lund Forretningen for egen Regning. Var den hidtil voxet rask, skulde den imidlertid nu voxe endnu raskere. 1876 rejstes en ny Værkstedbygning paa Bernstorfsvej, 1880 kom en stor Bygning til, udelukkende til Kontor og Lager, og i 1881 opførtes en tredje Værkstedbygning, samtidig med at hele Virksomheden blev indrettet paa at drives med Damp. Der er en stadig Fremgang, og senest er der kommet særlige Bygninger til for Galvanisering, Fortinning og Emaillering.

Paa Bernstorfsvej have Fabrikkerne nu Værksteder, hvor Blikplader ved Dampkraft drives og presses i en Mængde forskellige Forme, hvor der hamres og loddes, og ved Siden af de egentlige Blikkenslagerværksteder er der Smedier, Malerværksteder og lithografiske Trykkerier. De sidste bruges navnlig til Dekoreringen af de mange Kakkelovnskjærme, Brød- og Præsenterbakker m. m., som udgaa fra Fabrikkerne. Enhver Industrigren, som er nødvendig til Fremstillingen af de Varer, Etablissementet leverer, er i det Hele fuldt repræsenteret indenfor dets Mure, ja det gjer endog selv sine Værktøjer.

Med et heldigt Greb har den driftige Chef stadig vidst at kaste sig over, hvad der særlig egnede sig for vort Marked, og ved utrættelig at forsøge Alt for at bringe sin Produktion op i Linie med Udlandets bedste Varer, har han i kort Tid skabt en selv efter fremmede Forhold betydelig Virksomhed. Medens Forretningens Omsætning i 1874, da han overtog den, var henved 157,000 Kr., er den nu naaet op til henved 800,000 Kr., og den beskæftiger ikke mindre end 250 Mænd og Kvinder, der hver Uge faae over 3000 Kr. udbetalt som Arbejds løn. Forretningens Særpræg er da ogsaa en øjeblikkelig Resolutethed til at gribe til, og saaledes købte den i 1877 F. Marquetz, Patent for kold Tillukning af hermetisk tætte Beholdere (uden Lodning) for ikke mindre end 40,000 Frcs, men det har ogsaa medført, at den nu leverer samtlige Blikdaaser til saadanne Smørudførsels-Forretninger som Philip W. Heymann, P. F. Esbensen, P. C. Bunck & Sønner, Carl Kjær m. Fl. Beholderne gjøres væsentlig færdige til den Tid, da de ville blive forlangte, og naar da Telefonen lyder, kjøres de til Pakningsstedet, hvor de til Lukningen af de fyldte Daaser nødvendige Maskiner ere opstillede. Ved at passere fire sindrige Maskiner blive Laagenes og Daasernes Rande paa en saadan Maade pressede ind i hinanden, at Luften, denne Smørrets farlige Fjende, fuldstændig holdes ude. Foruden det her omhandlede Patent ere Fabrikkerne i Besiddelse af flere andre.

Interessant er det at lægge Mærke til, at Virksomheden her i Landet har været Etablissementet for lille. 1879 lejede det et Lokale i Malmø, hvor der nu sysselsættes c. 50 Arbejdere, og hvor der væsentlig kun er tilvirket lakerede og dekorerede

Brød- og Præsenterbakker. Men den Erfaring, som her er høstet, er af en saadan Art, at Forretningens Chef nu har bygget en endog meget stor Fabrikbygning i Malmø, 220 Fod lang og fem Etager høj. Krandsen hejsedes den 29. April d. A., og Arbejdet tager omtrent nu sin Begyndelse i den. Alle mulige i Blikvarefabrikationen tjenlige Maskiner komme her igang, Dampen vil sætte dem i Bevægelse, Fabriken skal være en fuldstændig Mønstefabrik, men det store Maal skal ogsaa være at erobre Blikvaremarkedet i Sverige og Norge fra de navnlig engelske og tyske Fabriker, som nu forsyne det. Danmark er efterhaanden blevet saa ængstelig lille; mangen Virksomhed bliver næsten standset, fordi den saa at sige strax løber Panden mod Væggen, og man maa derfor skatte en Foretagelsesaaend, der dristig tør bryde igjennem vore smaa Forhold for at optage Kampen med Verdensmarkedets største Fabriker. Det vil være interessant at følge Kampen, og det er selvfølgelig, at Ønskerne samles om et godt Udfald.

Carl Lunds Fabriker have forøvrigt allerede draget Udlandets Øjne paa sig. Ved en international Molkerei-Austellung i Hamborg 1877 fik de Senatets Ærespræmie (500 Rmk.), og deres Varer forsendes i voxende Mængde til Udlandet. Ogsaa herhjemme have de ved forskellige Mejeriudstillinger taget Præmie, og ved Udstillingen 1881 i Malmø belønnedes de med en Guldmedaille. Fremtiden seer altsaa lys ud, og her skal endnu kun tilføjes, at der i 1876 er stiftet en Syge- og Begravelseskasse ved Fabrikkerne for deres Arbejdere og i 1882 en Alderdoms-Understøttelsesforening.

C. N.

Den nye Pavillon i »Fruens Bøge« ved Odense.

De fleste Fremmede, som om Sommeren have opholdt sig i Odense paa Besøg, ville vist have benyttet Lejligheden til at gjøre en Udflugt til den omtrent 1/2 Mil fra Byen beliggende Lystskov »Fruens Bøge«, der i de senere Aar har været ejet af Odense Kommune og hvori den i Odense hjemmehørende selskabelige Forening, der efter Skoven bærer Navnet »Foreningen Fruens Bøge« i henimod et halvt-hundrede Aar har holdt sine Sammenkomster. Navnlig i de sidste Aar, efterat Forbindelsesmidlerne imellem Odense By og Skoven ere blevne bedre, og særlig efterat den sydfyenske Jernbane er bleven anlagt med Station ved Bogeskov og Forbindelse med Dampbaade bleven etableret ad Aaen, har Fruens Bøge været et almindeligt Valfartssted, saavel for Odense Bys Beboere som for Fremmede. Dette gjælder navnlig om Søndagen, naar Skovforeningen, med sit betydelige Medlemsantal af omtrent 1400, holder sine Sammenkomster, og ved denne Lejlighed gjæstes Skoven ikke sjeldent af et Par Tusinde Mennesker. Denne stærke Tilstømning saavel som det hyggelige Skovantæg, der særlig skylder Skovforeningen sin Tilblivelse, har hidtil staaet i en skjærende Modsætning til de Lokalteter, som har kunnet bydes de Besøgende, idet Restaurationsbygningen, til liden Pryd for Skoven, har indskrænket sig til et nansenligt straatækket Bindingsværkhus, der vel af Skovforeningen Tid efter Anden var bleven endel udvidet og forandret, men som alligevel langt fra kunde fyldestgjøre de Krav, det stærke Besøg stillede til den. Særlig gik dette ud over Skovforeningen, og dennes Bestyrelse har derfor allerede i flere Aar rettet sine Bestræbelser paa at faae den ældre Bygning afløst af en ny og tidssvarende Pavillon, men Planen hertil stødte paa forskellige Vanskeligheder. Omsider er den dog nu bleven realiseret, idet den gamle Bygning i sidst afvigte Vinter og Foraar er bleven afløst af en ny, hvoraf Illustreret Tidende idag bringer sine Læsere en Afbildning. Den nye Bygning, hvortil Tegning er leveret af Arkitekt Monberg i Odense, som har ledet hele Arbejdet, er opført af Foreningen »Fruens Bøge« med et Tilskud af Odense Kommune paa 26,000 Kr., for hvilket Tilskud Bygningen bliver Kommunens Ejendom, dog saaledes, at Foreningen har Ret til, saalænge den bestaaer, at benytte Bygningen ved sine Sammenkomster uden Vederlag. Bygningen, der har kostet ialt henved 42,000 Kr., er opført af røde Mursten med graa Forsiringer samt Skifertag, og bestaaer af to Fløje med Udbygninger, hver Fløj circa 43 Alen lang og 18 Alen dyb, samt en 21 Alen lang og 20 Alen dyb Forbindelsesbygning med Taarn. Dettets Diameter er 8 1/2 Alen, Murhøjden 22 Alen og Spiret 24 Alen og hele Bygningen med Undtagelse af Taarnet er indrettet til Restauration samt Bolig for Værten, Garderobeværelser etc. og afgiver hyggelige og rummelige Lokaler. De egentlige Restarationslokaler omfatte omtrent 800 Alen og en Sal i den ene Fløjbygning circa 600 Alen